

Terrängtrafikens omfattning i fjällen – Länsstyrelsen i Norrbottens län

1523032
2011-11-03
Per Nellevad/Anita Bergsveen

Innehåll

1. Om undersökningen	2
2. Genomförande	2
2.1. Målgrupp	2
2.2. Metod för datainsamling	2
2.3. Frågeformulär	2
2.4. Svarsredovisning	3
3. Resultat	5
4. Frågeformulär	8
5. Appendix A. Publiceringsregler	9

1. Om undersökningen

SIFO har haft Länsstyrelsens i Norrbottens län uppdrag att genomföra en intervjuundersökning per telefon med ett urval av ägare till terrängfordon. Syftet har varit att kartlägga omfattningen av användningen av terrängfordon i fjällen, både på barmark och snötäckt mark.

2. Genomförande

2.1. Målgrupp

Målgrupp har varit dels ägare till snöskotrar dels ägare till terrängskotrar försedda med hjul, dvs huvudsakligen s.k. 4-hjulingar. Urvalet har avgränsats geografiskt till att avse för snöskotrar områdena Norrland, Dalarna och Stockholms län och för 4-hjulingarna Norrland. Dimensioneringen har gjorts så att resultat med acceptabel statistisk säkerhet skulle uppnås för de olika områdena. Sammantaget genomfördes 1164 intervjuer uppdelat på två olika undersökningar: snöskotrar och 4-hjulingar.

Urvalet upphandlades från Transportstyrelsens fordonsregister. I urvalet har inte ingått fordon som varit registrerade hos butiker/företag för försäljning.

2.2. Metod för datainsamling

Undersökningen har genomförts i form av telefonintervjuer. Dessa har genomförts från Sifos telefoncentral i Göteborg. Minst 15 kontaktförsök vid olika tidpunkter på olika dagar har gjorts innan intervjupersonen betraktats som bortfall. Intervjuerna med ägarna har genomförts både på dag- och kvällstid eftersom en viss andel av ägarna utgörs av juridiska personer med telefonnummer till företaget. Om namngiven ägare inte funnits i registret har intervjuaren sökt person som normalt använder fordonet.

2.3. Frågeformulär

Under punkt 4 framgår frågornas utformning. Drygt 40 frågor har tagits fram för snöskoter och ca 30 frågor har tagits fram för 4-hjuling i samverkan mellan uppdragsgivaren och Sifo.

2.4. Svarsredovisning

Av följande framgår urvalsstorlek och svarsbenägenhet för de olika undersökningarna/områdena.

SNÖSKOTRAR

	Totalt	Norrland	Dalarna	Stockholm
Bruttourval	2550	1050	750	750
Ej använt urval	1262	583	385	294
<i>Ej målgruppsaktuella</i>	174	46	52	76
Nettourval	1114	421	313	380
<i>Bortfall</i>	367	124	88	155
Genomförda intervjuer	748	298	225	225
Svarsfrekvens	67%	71%	72%	59%

Ej använt urval	
Ej hittade tel.nr	377
Annat (ej svar, system error osv)	885
Totalt	1262

Ej målgruppsaktuella	
Annat	174
Totalt	174

Under rubriken "annat" finns många som anger att de inte (längre) är innehavare av någon skoter – många är sålda – liksom många som anger att de inte har någon skoter men väl en 4-hjuling.

Bortfall	
Bortrest	8
Hör dåligt/sjuk	22
Avliden	2
Vägran tidsbrist	175
Vägran princip	20
Telefax	3
Fel nummer	135
Dubblett	2
Totalt	367

TERRÄNGHJULINGAR

	Totalt
Bruttourval	1051
Ej använt urval	469
<i>Ej målgruppsaktuella</i>	19
Nettourval	563
<i>Bortfall</i>	146
Genomförda intervjuer	416
Svarsfrekvens	74%

Ej använt urval	
Ej hittade tel.nr	154
Annat (ej svar)	315
Totalt	469

Ej målgruppsaktuella	
Annat	19
Totalt	19

Bortfall	
Bortrest	1
Hör dåligt/sjuk	13
Talar inte svenska	1
Vägran tidsbrist	63
Vägran princip	9
Fel nummer	58
Dubblett	1
Totalt	146

Svarsfrekvenserna för de båda undersökningarna är tillfredsställande vilket innebär att resultaten kan betraktas som representativa för de definierade målgrupperna.

Datainsamlingen ägde rum under perioden 19 september – 20 oktober 2011.

3. Resultat

I det följande redovisas undersökningarnas resultat. Eftersom flertalet frågor är gemensamma för snöskotrar och 4-hjulingar redovisas de båda undersökningarna samlat.

I undersökningen avseende snöskotrar har urvalet stratifierats på tre geografiska områden – Norrland, Dalarna och Stockholms län. Totalresultatet för snöskotrarna är därför ett vägt resultat med hänsyn till den faktiska populationen snöskotrar i de geografiska områdena. Totalresultatet är därmed ett representativt resultat för snöskoterägarna i de studerade regionerna.

För terränghjulingarna gäller att urvalet slumpats för ett område – Norrland – varför någon vägning inte behövt göras. Resultatet är här representativt för fordonsägarna i Norrland.

Den följande redovisningen är undersökningarnas huvudsakliga resultat. Detaljer återfinns i tabellerna. De + och – tecken som finns i tabellerna är resultatet av ett signifikanstest som görs vid urvalsundersökningar. Testet visar om en undergrupp avviker signifikant mot komplementgruppen. Ett + innebär att resultatet är signifikant högre än totalresultatet och ett – att resultatet är signifikant lägre.

Bakgrundsfrågor

89% av snöskoterägarna är män liksom 93% av 4-hjulingsägarna. Även åldersstrukturen överensstämmer väl mellan fordonsslagen. 70% av snöskoterägarna och 81% av 4-hjulingsägarna är över 45 år.

29% av skoterägarna är medlem i någon skoterklubb. 85% bland stockholmare är inte medlem i någon skoterklubb, medan 42% bland de som kör skoter för båda fritids- och yrkesändamål är medlemmar.

19% av skoterägarna har sin permanentbostad fjällnära, och exakt samma andel gäller för ägarna av 4-hjulingar.

Andelen som använder snöskoter för fritidsändamål har ökat i årets mätning (61%) jämfört med 2007 års undersökning (49%) (diagram 1). 6% av skotrarna används för yrkesändamål, 25% för både yrkes- och fritidsändamål och 9% används inte alls eller är ej brukbara. Bland stockholmarna använder de flesta skotern för fritidsändamål (75%).

35% av 4-hjulingarna används för yrkesändamål, 29% används för fritidsändamål, 34% för både yrkes- och fritidsändamål och 2% används inte alls eller är ej brukbara (diagram 1).

Användningsområden/omfattning – Snöskotrar

När det gäller för vilket ändamål man använder snöskoter och terränghjuling ser vi att det har skett en ökning bland de som använder snöskoter och terränghjuling för fritidsändamål jämfört med 2007 (diagram 1). Av diagram 2 framgår att 23% av alla

skotrar används i arbetet för skogsbruk. Detta är exakt samma andel som i 2007 års undersökning.

16% bland de som kör snöskoter i arbetet har kört högst 10 mil under det senaste året (diagram 3). 2% av de som kör skoter i arbetet har kört mer än 100 mil. Svarsmönstret är likartat i alla tre regionerna.

Av samma diagram framgår också att drygt 3 av 10 (33%) av samtliga skotrar körts högst 10 mil under det senaste året för fritidsändamål. 2007 låg denna andel på 31%. 11% av samtliga skotrar har körts mer än 100 mil för fritidsändamål.

När det gäller om människors inställning till att köra skoter alkoholpåverkad är annorlunda idag jämfört med för tio år sedan uppger 45% att de tycker att inställningen är mycket eller ganska annorlunda (diagram 16).

Körningen i fjällen – Snöskotrar

4% kör i fjällen för yrkesändamål och 2% procent bland dessa gör det flera gånger per vinter (diagram 8). 2% stannar i fjällen i upp till tre dagar (diagram 9). När det gäller övernattnings för de som kör i fjällen för yrkesändamål bor 2% i stugor på fjället (diagram 10). Det mesta arbetet utförs i Lapplandsfjällen (2%) (diagram 11). Arbetet sker kontinuerligt men främst under mars och april. Av de som kör i arbetet i fjällen är det 2% som alltid eller i stor utsträckning håller sig till skoterledarna (diagram 12).

Nästan hälften av de som kör snöskoter i fjällen gör det för fritidsändamål (48%) (diagram 5). För alla områden har denna andel ökat jämfört med 2007. Särskilt gäller detta för Norrland där andelen nu ligger på 49% medan den låg på 34% i 2007 års undersökning.

När det gäller hur långt man har kört i fjällen i sitt arbete under det senaste året är det endast 2% som uppger att de har kört upp mot 10 mil. Bland de som har kört i fjällen i fritidsändamål är det 21% som i årets undersökning har kört 0-10 mil, 9% har kört 11-25 mil och 8% 26-50 mil (diagram 6).

Bland de som kör i fjällen för fritidsändamål är det 19% som gör det flera gånger per vinter, 20% gör det någon gång per vinter (diagram 8). Var femte (21%) stannar en vecka eller upp till tre dagar (19%) (diagram 9). Stockholmare stannar i högre utsträckning en vecka (26%). 18% bor i egen bostad när de kör skoter i fjällen för fritidsändamål (diagram 10). Det är stockholmarna som i störst utsträckning bor i egen bostad (29%). 14% bor i hyrd bostad i tätorter i anslutning till fjällen.

Den mesta fritidskörningen sker i Lapplands och Jämtlandsfjällen eftersom de flesta skotrarna finns i Norrland (diagram 11). Dalaägarna kör främst i Dala- och Härjedalsfjällen medan stockholmarna främst kör i Härjedals-, Dala- och Jämtlandsfjällen.

Körningen är starkt koncentrerad till perioden mars-april. Det gäller i alla regionerna. 41% håller sig alltid eller i stor utsträckning till skoterledarna när de kör för fritidsändamål medan ca 6% gör det i mindre utsträckning (diagram 12).

Guide används i liten utsträckning vid körning för fritidsändamål i fjällen. Endast 1% av de snöskotrar som körs i fjällen för fritidsändamål använder alltid guide. Däremot kör man ofta i grupp (28%). 22% uppger att de i snitt på sina turar är 3-4 skotrar. 45% av de som kör skoter i fjällen anser att de helt säkert känner till vilka skoterförbudsområden som finns där man kör. Detta gäller oavsett ändamålet för körningen. 37% anser att regleringen av skotertrafiken är bra som den är, 10% tycker att den är alltför omfattande.

Användningsområden/omfattning – Terränghjulingar

Av diagram 2 framgår att 54% av alla som använder 4-hjulingen i arbetet använder den i skogsbruket. 12% av alla 4-hjulingar används i jordbruket och 3% för renskötsel samt underhåll.

Var femte 4-hjuling (totalt) körs under 5 mil om året i arbetet (diagram 4). Nära en fjärdedel av alla 4-hjulingar körs 11-50 mil. 8% körs över 50 mil.

Användningen av 4-hjulingen för fritidsändamål är betydligt större i omfattning. 34% av alla 4-hjulingar används 0-5 mil om året. 22% kör mellan 6 och 50 mil (diagram 4).

6% av alla 4-hjulingar används för arbete i fjällen, 3% uppger att de kör flera gånger per år och 3% att de kör någon gång om året. 2% bland alla som kör i fjällen i arbetet kör mellan 0 och 5 mil (diagram 7).

4-hjulingarna används ytterst lite för fritidsändamål i fjällen. Endast 1% av alla 4-hjulingar används för fritidsändamål i fjällen (diagram 5).

Körningen i fjällen – Terränghjulingar

3% uppger att de bor i egen bostad när de arbetar i fjällen, 2% bor i stugor på fjället. 5% arbetar i Lapplandsfjällen, 2% i Jämtlandsfjällen. 2% uppger att de i stor utsträckning kör inom kalffjällsområden.

Andelen som kör 4-hjuling i fjällen för fritidsändamål är för liten för att ge några säkra svar för denna grupp.

För terränghjulingar, när det gäller lagstiftningen med förbud för körning på barmark i fjällen, tycker 4% det är bra som det är. 1% anser att lagstiftningen är för generös.

Nära 10% av såväl skoterägarna som ägarna till terränghjulingar kör huvudsakligen med miljöbränsle, dvs etanol eller alkylatmedicin, stockholmare i något högre utsträckning.

Också användningen av hörselskydd är likartad mellan ägarkategorierna. 25% bland skoterägare använder alltid hörselskydd, 60% använder det aldrig. 26% bland terränghjulingägare använder alltid hörselskydd, 42% använder aldrig hörselskydd. Däremot skiljer sig användningen av hjälm åt. Nära 6 av 10 (57%) av alla skoteråkare använder alltid hjälm medan endast ca 16% av terränghjulingsägarna gör alltid det. Var femte (21%) skoterägare använder sällan eller aldrig hjälm medan motsvarande för terränghjulingsägarna är 55%. Se vidare diagram 14 och 15.

Om avställda snöskotrar

39% av skoterägarna hade sin skoter avställd. Av diagram 13 framgår skälen för detta. 30% anger att skotern inte används på sommaren/vid barmark, 10% anger att skotern bara används vid vissa tillfällen.

8% av de avställda skotrarna uppges vara skrotfärdiga. På frågan om man kan tänka sig att avregistrera= skrota skotern svarade drygt hälften (53%) "ja". På följdfrågan om man skulle avregistrera den om det fanns en skrotningspremie är det färre som svarar nej men fortfarande drygt en tredjedel som är tveksamma.

10% av de avställda skotrarna uppges användas någon gång utan att de sätts i trafik.

Lavintranceiver, lavinsond, isdubbar - Snöskotrar

8 av 10 bland de som kör snöskoter i fjällterräng har aldrig med sig en lavintranceiver (diagram 17). Bland de som har en lavintranceiver är det bara 11% som övar regelbundet på att använda denna (diagram 18). 83% har aldrig med sig en lavinsond när de kör snöskoter i fjällterräng (diagram 19). 48% har aldrig med sig isdubbar när de kör snöskoter på isbelagt vatten, var femte har alltid med sig detta (diagram 20).

Majoriteten av de svarande (96%) var under förra vintern inte med om någon olycka eller ett olyckstillbud som resulterade i, eller kunde ha resulterat i, allvarliga personskador.

4. Frågeformulär

Bifogas rapporten.

5. Appendix A. Publiceringsregler

Förtydligande av TNS SIFO AB:s allmänna villkor vid publicering

Rapport som innehåller resultat från undersökning utförd av Företaget TNS SIFO AB på en klients uppdrag, är klientens egendom. Copyrighten tillfaller TNS SIFO AB om ej annat överenskommits.

Om annat ej skriftligen överenskommits, förblir frågeformulär, data och annat material till samtliga undersökningar TNS SIFO AB:s egendom.

TNS SIFO AB skall ge sitt skriftliga samtycke till publicering av undersökningsresultat till allmänheten. Samtycke lämnas rutinmässigt om ej särskilda motskäl finns.

I TNS SIFO AB:s intresse ligger att förhindra felaktigheter i faktaredovisningen och missledande tolkningar av undersökningsresultaten. Om en klient publicerar missvisande siffror eller gör ett missvisande urval av undersökningsresultat, förbehåller sig TNS SIFO AB rätten att publicera korrekta och kompletterande delar av samma undersökning för att redovisa en mer rättvisande och avvägd tolkning.

Följande skall ingå i all publicering:

- frågornas exakta lydelse
- den intervjuform som använts i undersökningen, t ex telefonintervjuer, besöksintervjuer eller postala enkäter
- undersökningspopulation, t ex intervjupersonernas ålder
- antal intervjupersoner
- tiden för fältarbetet
- urvalsmetod om annan metod använts än en som är slumpmässig i alla steg

Publicerade undersökningsresultat skall normalt ej vara baserade på mindre än 1000 intervjuer.

Kunden skall alltid ange TNS SIFO eller dess kända varumärken som källa.

När en klient publicerar resultat från en undersökning av TNS SIFO AB, skall den information som ges i första hand gälla klientens egna produkter och/eller tjänster. Information om undersökningsresultatet förande konkurrenters produkter och tjänster kan innefattas, men skall komma i andra hand i presentationen.

Undantag och variationer i dessa regler tillåts då särskilda skäl föreligger och beviljas av TNS SIFO AB:s direktion. För att gälla skall sådana undantag och ändringar lämnas skriftligen.

Detta förtydligande vid publicering följer TNS SIFO AB:s allmänna villkor, 26/04/02.

050503